

En forfalskning? - om blå stempler

Fra Knud Mathiasen har Peter Schweizer modtaget et 8 øres Chr. X mærke med blåt københavner stempel. Han spørger om det er ægte eller en forfalskning. Han synes, at mærket virker tyndere, og at papiret har en anden farve end normalt. Stempelen kunne indsenderen heller ikke finde i Jan Bendix katalog over Københavns poststempler. Peter mente, at det var lige noget for mig at svare på et sådant Chr. X spørgsmål, og jeg skal da prøve ud fra bedste evne.

Min første indskydelse var: hvorfor skulle man have besværet med at forfalske et så forholdsvis almindeligt mærke som dette?

Under en mikrometerskrue viste papiret at have den samme tykkelse som så mange andre frimærker trykt i denne periode. Det er dog ikke i særlig god stand med tynde pletter på bagsiden.

En kontakt til Jan Bendix klarede spørgsmålet om det blå stempel.

I en periode i slutningen af 1921 – vi kan ikke komme tidspunktet nærmere – udførte postvæsenet nogle forsøg med blå stempelfarve. Så vidt vides har følgende postkontorer deltaget i forsøget: Aalborg, Odense, Sønderborg og København (omk?). Københavnerstemplet er et maskinstempel – et Sylbe & Pondorf stempel – stemplet i december 1921. Jan Bendix' bog indeholder ikke maskinstempler – derfor

har det ikke kunnet findes i kataloget.. I mine gemmer har jeg fundet et brev stemplet i den samme maskine men lidt tidligere, nemlig 28. oktober samme år, her med sort stempelsværte.

Så vidt vides er Aalborgstemplet også et maskinstempel.

Tilsvarende kan vises et blåt Sønderborgstempel ikke fra 19.12.1932, som stempeldatoen viser, men 19.12.1921. Her som håndstempel. I øvrigt er Odensestemplet også et håndstempel.

Den nysgerrige læser kan i øvrigt spørge: hvorfor ved han nu, at stempel er sat forkert?

Der er flere indicier:

- Det drejer sig om et anbefalet brev fra Danmark til Tyskland: taksten passer med perioden 1. februar 1921 til 30. oktober 1925. I 1932 ville et tilsvarende brev koste 50 øre i porto (eller 65 eller 80 øre i højere vægtsklasser).

- Brevet er udsat for tysk censur (det blå stempel 204 på forsiden), som ikke var aktiv i 1932.

- Chr. X 50 øre tofarvet ses sjældent anvendt efter 1922-23 og det var ugyldigt til frankering efter 1. januar 1927.

- Der er et dansk julemærke fra 1921 påklæbet på bagsiden- det er dog ikke stemplet og på den måde knyttet til forsendelsen

- Og til sidst det endegyldige bevis – brevet er ankomststemplet i Münden: 22.12.1921. (Bemærk at brevet kun er 3 dage undervejs endda midt i juletravlheden!)

Konklusionen på dette er, at man ikke altid kan stole på stempeldatoen, og at det blå stempel på 8 øres mærket er ægte.

Efterskrift

Efter at artiklen blev bragt i DFT kom der reaktion fra Poul Krog.

Til redaktøren

I nyeste nr. (8) af DFT spørger Knud S. Mathiasen til et 8 øres Chr. X, om det blå stempel er ægte eller en forfalskning.

Jeg vil blot henvise til bedengangne SKILLING fra november 1995 (læserbreve) og igen

fra marts 1996 side 21, hvor en samlerkollega og jeg satte focus på de blå stempler, og

begyndte på en registrering af stempeldatoer fra de fire byer for at indkredse forsøgsperioden..

Den længste brugsperiode havde Sønderborg-stemplet. Tidligst kendte aftryk er 19.12.1921 (samme dato som det viste brev i DFT). Senest kendte aftryk er 1.3.1922

De blå stempler er kort berørt i DFT på variantsiden fra dec. 1998 og jan. 1999

Poul Krog, Sønderborg

Fra redaktøren

Jeg har fundet omtalte nummer af Skilling frem og kan supplere Poul Krog med de oplysninger han og Vilhelm Schmidt bragte dengang.

De blå stempler er kendt fra København * 5 (5.12.1921-11.12.1921) (stempeltypen BMS IIb), Odense *** (7.12.1921-11.1.1922) (stempeltypen BRO IIIb), Sønderborg *** 1 (19.12.1921-1.3.1922) (stempeltypen BRO IIb) og endelig Aalborg * (7.12.1921-23.12.1921) (stempeltypen BMS IVb).

Poul Krog henviser også til Flemming Hansens bog: "Helstempling København" som omtaler forsøget således: "man forsøger sig med en blå sværte af tysk fabrikat".